

skjellen imellem disse to Forslag er altsaa den, at medens Tienden efter det ene bliver ved Embederne, vil Tienden efter det andet blive indbragen i Statskassen, idet den skal indbetales til Amtsforvalterne, som da atter skulle udbetale en fast Pengeløn til Præsterne. Der kan siges Noget til Fordel baade for det ene og for det andet System. Naar jeg har foretrukket det Første, nemlig at lade Tienden forblive ved Kaldene, saa har dette væsentlig været en Følge af den Betragtning, at, dersom man engang kunde tænke sig Grundlovens Bestemmelse om Religionsfrihed fuldkommen gennemført, saa maatte man ogsaa tænke sig, at Folketirken blev løst fra sin Forbindelse med Staten, saaledes at den virkelig blev en fri Kirke, der bestod gjennem sin egen Forfatning. Derfor er det forekommet mig naturliggere at lade de til Præsterens Lønning henlagte Midler for den større Dels Vedkommende forblive hos selve Menighederne, for at de engang igjennem dem kunne gaa over til fri Benyttelse. Dertil kom jo, at der samtidig blev forelagt et Lovforslag, hvorved der blev indbrømt Menighederne en meget betydelig større Indflydelse paa Valget af deres Præster, end Ministeriets Forslag indbrømede dem. Disse to Ting stode altsaa efter min Mening i et meget godt og rimeligt Sammenhæng med hinanden. Naar det nu fra forskjellige Sider er sagt, at det er bedre at give Præsterne en fast Løn end at give dem Lønning i Byg efter Kapitelstærten, der jo altid vil variere noget, saa at det kan blive for lidt i onde Aar og maasse for meget i gode Aar, saa skal jeg indbrømme, at det er en Fordel for Embedsmændene at have en fast Løn at holde sig til, men for Yberne forekommer det mig ikke, at der vil blive nogen Fordel derved, idet de jo alligevel ville komme til at indbetale Tienden efter Kapitelstærten til Amtsforvalterne, saaledes at det bliver Staten, der kommer til at tage Tabet og Fordelen. Naar det fremdeles er sagt, at det var underligt paa en Maade at gjøre Præsterne til Oppebørselsbetjente, idet de skulde afdrage det Plus, som de modtog mere, end hvad der tilkom dem, saa vilde jo Præsterne alligevel ved denne Lønningsmaade være nødsagede til at føre nøiagtigt Regnskab, og Uleiligheden var altsaa lige stor. Den eneste virkelige Ulempe, som de havde deraf, var den at samle Pengene og sende dem med Posten til Amtsforvalterne. Derimod skal jeg indbrømme, at imedens det ganske vist ikke for Tiendeyberne kan gjøre nogen egentlig Forskjel, om de betale Tienden til Præsten eller til Amtsforvalteren, saa vil det dog være ubehageligere for dem at betale den til Amtsforvalteren, som de have et længere Stykke Vej til, end til Præsten, som bor i selve Sognet, og de smaa Tiendeydere ville desuden tabe den Fordel, som de paa mange Steder hidtil have havt, derved at Præsten — navnlig overfor de smaa Tiendeydere — ikke har været saa nøieregennde, men endog en og anden

Gang har eftergivet dem Ybelsen eller i alt Fald fundet sig i at modtage den længe efter Tiden. Jeg kan altsaa ikke indbrømme, at Tiendeyberne ville vinde Noget ved, at Tienderne gaa ind i Statskassen, men derimod kan jeg vel indbrømme, at, naar disse Ybelsler skulle indbetales til Amtsforvalterne, ville de indkomme mere akkurat og nøiagtigt end tidligere, saaledes at der ikke længere vil være noget økonomisk Tab ved Tiendeybelsen. Derimod tror jeg nok, man kan sige, at det ikke er saa overvættets hensigtsmæssigt at indbrage de store Midler, som her indbrages, paa een Gang. Saadan en Fond har ikke altid vist sig sikker; selv om man ikke som i Preussen vil tage af den til almindelige Statsfornyelser, saa har man jo en anden Methode, man kan bruge, naar den ikke kan klare sine Udgifter, nemlig at man kan spise den op; det er en Methode, vi have set brugt her. Jeg skal imidlertid gjerne indbrømme, at der ikke er nogen Sandsynlighed for, at det vil ske. Selv om man gik endel videre i Lønningsbestemmelser, end man her er gaaet, vil der efter al Sandsynlighed — maasse med Undtagelse af enkelte Aar — blive et saadant Overflud, at der ikke vil være nogen Fare i saa Henseende at befrygte. Jeg skal derfor ogsaa for mit Vedkommende gaa ind paa det Forsøg, den ærede Minister vil gjøre, efter at det har vist sig, at den anden Vej ikke længere er fremkommelig.

Naar man nu sammenligner den ærede Ministers Forslag med det Forslag, som blev vedtaget i Folkethinget i 1870—71, og som det rigtig nok for en kort Stund, nemlig i Marts Maaned 1871, opgav for at slutte sig til Landstingets Forslag, men uden at Sagen dog kunde bringes til Ende, fordi Nigsdagsamlingen af mig ubekjendte Grunde absolut skulde slutes — formodentlig gif man ud fra den Forudsætning, at Folkethinget vilde være ligesaa beredvilligt til at gaa ind paa en Forhandling derom i Efteraaret 1871, som det havde været i Foraaret, men dette Haab blev, som de Herrer bekjendt, fuldstændig stuffet — naar man sammenligner, siger jeg, Folkethingets Forslag fra 1870—71 med det nu her foreliggende, har jeg allerede erkjendt, at der er en betydelig Forbedring i Henseende til de Lønninger, Ministeren vil tilstaa. Medens Folkethinget ikke har noget højere Embede end paa 3200 Kr. og af dem kun har 100 Embeder, og derimod har 300 Embeder paa 2400 Kr. og 501 Embeder paa 1600 Kr., saa indeholder den ærede Ministers Forslag 50 Embeder paa 6,000 Kr., 50 paa 5,000, 100 paa 4,000, 400 paa 3,000 og 301 paa 2000 Kr. Der er altsaa i det Hele ligeoverfor Folkethingets Forslag en Forhøielse, endogaa en meget betydelig Stigning, idet nemlig den ærede Ministers højeste Embede gaar op til 6,000 Kr., medens Folkethingets højeste Embede gaar op til 3,200 Kr. Men det forekommer mig, at man maa ønske disse Embeder mere jævnt lønede, hvilket ogsaa var